

УДК 821.161. – 343 – 312.9  
DOI: 10.31475/fil.dys.2019.09.15

**ОЛЕНА САЗОНОВА,**  
*кандидат філологічних наук, доцент*  
*(м. Чернігів);*  
**АНАСТАСІЯ ПРИМОЧЕНКО,**  
*студентка*  
*(м. Чернігів)*

### **Особливості міфопоетики слов'янського фентезі в авторській інтерпретації Дари Корній і Тали Владмирової**

*Розглянуто особливості прояву авторської міфології Дари Корній і Тали Владмирової у творі «Крила кольору хмар» з урахуванням слов'янської національної традиції й зарубіжного досвіду літературного жанру фентезі. Спостережено, як дотримано у фентезійному тексті канонів та структурних елементів давньоукраїнської міфології й фольклору, як вплетені у художній простір фентезі міфологічні уявлення, архетипні образи, символи, сюжети. Досліджено основну проблематику твору. Вивчено образи головних героїв та здійснено пошук їх праобразів в українській міфології, виділено функції дійових осіб.*

**Ключові слова:** *фентезі, міфопоетика, символи, власне «я», персонаж.*

*Постановка проблеми в загальному вигляді... Демократичні зміни в суспільстві, безперечно, відчуються в художній літературі, оскільки вона має публічність та повинна за своїм функціональним призначенням реагувати на замовлення соціуму. Позбавлення красного письменства соціалістичних ідеологем спонукало авторів до активних пошуків виявлення власного «я» за межами об'єктивної реальності, що призвело до чергового Ренесансу в літературі та зумовило звернення до популярного на теренах Заходу жанру фентезі. За доречним спостереженням Галини Бокшань, «українське письменство, позбувшись диктату канонів так званого «соцреалізму», почало надолужувати своє відставання від світового літературного процесу наприкінці ХХ ст. Неоміфологізм був органічно притаманний нашому мистецтву слова в епоху модернізму, став одним із пріоритетних художніх напрямів для вітчизняних неомодерністів і постмодерністів» [2, с. 1]. У контексті міфологічних схем та принципів зображення прозаїки прагнуть осмислити антропологічні та глобальні*

проблеми сучасності – духовне зvierодіння, занепад культури та розвиток цивілізації, що призвів до екологічних катастроф.

*Аналіз досліджень і публікацій...* У науковий обіг термін «фентезі» вперше увів американський критик Хьюго Гернсбек, використавши його у статтях 1926–1928 рр., чітко відмежовувавши від наукової фантастики, названої ним *science fiction* [16]. Оскільки вітчизняна література тривалий час розвивалася в заідеологізованому просторі, тож розвиток жанру фентезі припав на значно пізніший час – 90-і рр. ХХ ст., лише у 2000-х почали з'являтися спорадичні розвідки літературної критики щодо його осмислення. У 2011 р. на засіданні кафедри історії та теорії світової літератури КНЛУ «було висловлено припущення про виокремлення фентезі новітньої доби у самостійне явище, що ґрунтується на спостереженні за поетикальними особливостями, рисами світогляду сучасної людини, рднак зауважено, що в них простежуються певні відлуння світогляду й поетики доби Барокко» [5, с. 28]. За ініціативи Євгенії Канчури, кандидата філологічних наук, співголови Центру з дослідження літератури фентезі при Інституті літератури ім. Тараса Шевченка НАН України та за редактування Тетяни Рязанцевої у 2018 р укладено Збірник матеріалів наукового семінару Центру з Дослідження Літератури Фентезі при Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України за 2016 – 2017 рр. [5].

Виокремили загалом елементи фантастики в художньому творі І. Буркут, О. Ковтун, Т. Чернишова. Надалі фантастику розглядали як окремий жанр епосу Тетяна Бовсунівська, Є. Брандіс, К. Мзареулов. Поетика фантастичного (фентезійного) часопростору приваблювала А. Нямцу. Науковці заявили про фентезі як особливий різновид фантастики, прослідкували за генеалогією фентезі О. Леоненко, Н. Логвіненко, М. Назаренко, Т. Савицька. С. Олійник, Н. Савицька, О. Стужук зупинилися на компаративному аналізі фантастичної літератури. О. Ковтун пропонує класифікувати літературні твори за типом літературної умовності, на такі, що містять «стовідсоткову вигадку», а також на ті, що оповідають про те, чого «не буває» або ті, «взагалі такого не може бути» [9]. Дослідники прагнули подати термінологічну базу для цього явища, оперуючи такими поняттями, як: «фантастичний жанр» (В. Державін), «фантастична література» (Ц. Тодоров, А. Осипов), «наукова фантастика» (Ю. Кагарлицький, Т. Чернишова, А. Нямцу), «підгрупа фантастики», «ігрова фантастика» (О. Стужук), «казка для дорослих» (Н. Дев'ятко, О. Романенко), «фентезі» (Б. Давенпорт, М. Назаренко, В. Єшкілев), «наукове фентезі» (технофентезі) (Р. Желязни), «соціально-утопічна фантастика»

(Н. Чорна, Г. Гуревич, Т. Чернишова) тощо. Дослідників цікавлять різні аспекти жанру фантастики та фентезі. Так, Н. Криницька розробила методологію онтологічної поетики фантастичної літератури [13]. О. Цалапова, використовуючи порівняльний аналіз до творів раннього українського модернізму (Дніпрова Чайка, Леся Українка, Олександр Олесь, Михайло Коцюбинський), виявила у них міфопоетику казкового світу [17]. А. Гурдуз визначено типологію, принципи побудови «міфопоетичних систем ряду «жіночих» містичних любовних романів – «Зла» Людмили Баграт 2002 р., «Дзеркала єдиного рога» Людмили Таран 2008 р. і «Гонимарника» Дари Корній (Мирослави Замойської) 2010 р.», а також «риси спорідненості і своєрідності їх міфопоетичних парадигм» [6, с. 61–62]. Дослідник виявив жанрові ознаки фентезі у романі «Гонимарник» Дари Корній, висвітлив аналогії, співвіднесеності із іншими сучасними творами цього жанрового спрямування, спробував віднайти праобразів в українській міфології до образів головних героїв [7]. Крім того, розвідки А. Гурдуза присвячені висвітленню природи «міфопоетики, міфотворчості, зокрема, авторського міфу, визначенню характеру міфопоетичної парадигми певної художньої формації в системі літературного процесу» [6, с. 61]. С. Олійник розглянуто міфологеми вогню, води, повітря і землі у творах «Мідний король» Марини і Сергія Дяченків, «Балада для кривої Варги» та «Херем» Марини Соколян, діалогії «Циклоп» Генрі Лайон Олді, зауважено, що вони «служать своєрідними кріпленнями, на які нанизуються міфологічні уявлення, вплетені у художній простір фентезі на всіх рівнях побутування тексту творів» [14, с. 116]. Вивчення сучасного неоміфологізму в українській літературі потребує всебічного вивчення, чому сприятиме дослідження конкретного матеріалу.

*Формулювання цілей статті... Мета дослідження* – окреслити специфіку міфопоетики слов'янського фентезі в українському фентезійному творі Дари Корній і Тали Владмирової «Крила кольору хмар».

*Виклад основного матеріалу...* Прообразами жанру фентезі в українській літературі варто вважати водевіль «Москаль-чарівник» (1819 р.) І. Котляревського, цикл «Вечори на хуторі біля Диканьки» (1829–1832 рр.), оповідання «Портрет» (1834 р.), повість «Вій», уміщену в книзі «Миргород» 1835 р. М. Гоголя, повість «Конотопська відьма» (1837 р.), опублікована в другій книзі «Малоросійських оповідань» Г. Квітки-Основ'яненка, балади «Причинна» (1837 р.), «Тополя» (1838 р.), поема «Відьма» (первісний варіант назви – «Осика», 1847 р.), драму-феєрію «Лісова пісня» Лесі Українки (1911 р.), а також повість

«Тіні забутих предків» М. Коцюбинського (1911 р.). У цих творах спостерігаємо використання слов'янської міфології, чітко можемо простежити явище міфопоетики, що для жанру фентезі є показовим елементом. Елементи фентезі містяться ще в козацьких літописах (Самовидця, Величка, Граб'янки)», зокрема у лихих спробах мертвих підпалити церкву, у їх несамовитому виході з криниць, чим вони нав'яли жах на оточення, тож ці тексти мають ознаки раннього хорору. Зараховують до героїчного фентезі з «досить складною і вишуканою жанрово-виконавською конструкцією «Енеїду» Івана Котляревського» [4]. Якщо світове фентезі на сьогодні досить ретельно проаналізовано, то феномен українського фентезі заслуговує на всебічне дослідження, адже українська література вкотре перебуває в стані пошуків самоідентичності. На думку Дари Корній, «містика присутня у житті кожного з нас, але дехто воліє її не бачити. Певно боїмося виходити із зони комфорту. Діти більш відкриті і мобільні у цьому питанні. Вони можуть бачити такі речі, які дорослі пропускають. Містика – це тонкий світ, який існує біля нас» [15].

Твори Дари Корній ще мало досліджені, хоча її часто порівнюють із авторкою «Сутінок» Стефані Маер. Деякі аспекти творчого доробку письменниці розглянуто в розвідках А. Гурдуз «Метагероїня романів Дари Корній та «Крила кольору хмар» Дари Корній і Тали Владмирової: проблеми традицій й новаторства в романі». Однак залишається ще багато не досліджених аспектів художньої мови роману. Українські народні казки, притчі, легенди, перекази, народні звичаї, ритуали, замовляння, заклинання, пісні, ігри становлять великий інтерес для дослідників. Адже там розкривається історія справжнього життя нашого народу. За словами Дари Корній, «глибоке вивчення віри наших предків, пізнання її через міф сприяє пробудженню і в молоді історичної пам'яті та формуванню національної гідності й самосвідомості» [1].

Дара Корній (Мирослава Іванівна Замойська) – відома українська письменниця, на рахунок якої понад чотирнадцять романів, у 2010 році стала лауреатом третьої премії «Коронації слова» за роман «Гонимарник». Разом з Талою Владмировою (Тамілою Тарасенко) написали два спільних твори: «Зозулята зими» та «Крила кольору хмар». У фейтезійному романі Дари Корній і Тали Владмирової «Крила кольору хмар фундаментом міфопоетики стають численні образа-символи. Найголовнішим символом роману є крила, і варто зазначити, що для Дари Корній цей символ є мандрівним, адже письменниця активно використовує його і в інших своїх творах. Велика увага в романі приділена саме забарвленню янгольських крил: білі, темні та

сірі: «Загадкові сірі...Ті, які не стали ні на бік світла, ані на бік темряви...Сірі янголи. Вони зараз між людьми не з доброї волі. Усе вирішили за них, і їх нема куди повертатися. На небо не візьмуть, а в пекто – завжди встигнеться так низько впасти...» [12, с. 146]. Однак, неодноразово наголошується, що колір крил не вирішує душевну приналежність янгола до тієї чи іншої касті.

О. Козій у праці «Янголи ХХ століття: концепт крил у літературі (на матеріалі творів Г. Уеллса «Дивовижні відвідини», Г. Маркеса «Сто років самотності та оповідання «Стариган з крилами», оповідання А. Дімарова «Крила» та вірша І. Драча «Крила»)» дослідила концепцію символіки крил у літературі, наголосила: «... на прикладі образу крил ми простежили як філософські течії та літературний процес ХХ століття вносять зміни в сприйнятті концептів з архетипним підтекстом. Зниження уваги до людини як носія внутрішнього багатства в індустріальному світі призводять до зникнення віри в надприродне, знецінення поняття вищого призначення та духовного потенціалу» [10, с. 218]. Прикладом цієї тези може слугувати герой Мечислав (батько Аделаїди), який є сірим янголом, але став на бік зла, а в свою чергу, головна героїня, маючи сіре забарвлення пір'я, обрала бік добра. Тож, символ крил у романі «Крила кольору хмар» можемо тлумачити не тільки, як фундамент, на якому у творі розвивається міфопоетика за біблійними сюжетами, але і як певні кайдани для головних героїв: логічно, що янголи не мають зраджувати своїй касті, але герої бажають робити вибір самотужки, не дивлячись на забарвлення свого пір'я.

Ще одними тридиційними символами у творах Дари Корній є Світло та Темрява. У «Гонимарнику» знаходимо: «...чорне – це лишень відсутність потоку світла...» [11, с. 14], а вже у романі «Крила кольору хмар» головна героїня розмірковувала: «...що таке темрява? Невже лише відсутність світла?...А як щодо світлих чи сірих янголів? Це відсутність чи присутність когось або чогось?» [12, с. 20], зрештою, у романі по-філософськи потлумачено сутність Добра та Зла: «Зло – це відсутність Бога. Воно схоже на темряву і холод. Нема тепла і світла – і ми кажемо «холодно» та «темно». Відсутність Бога та божественної любові всередині людини – це і є зло. Бог не породжує зла. Він є любов. Зло живе там, де немає Бога» [12, с. 158]. Тож можемо логічно пояснити, чому Мечислав обрав бік темряви: у нього не було любові ні до рідної неньки, яку він без жодного сумніву прийняв у жертву, ані до власних доньок, на відміну від нього, головна героїня по-справжньому любила і свою бабусю, і сестру, про яку згодом дізналась і якою почала опікуватися, і Віктора. Дівчина переповнена бажанням любити.

Відтак символи Світло та Темрява, Добро та Зло набувають додаткового значення – наявність або відсутність любові в душі героїв, їхнє бажання та вміння любити інших. «Колись в українській міфології не було чіткого поділу між добром і злом, – зазначає мольфарка слова. – Світ сприймався багатогранно. У давнину, коли люди йшли на війну, то зверталися до темного бога. А коли треба було задобрити вищі сили на щедрий врожай, зверталися до добрих богів. Тоді світ був урівноважений. Зараз з'явився поділ між злом та добром. У нашому світі ця межа стирається. Якщо дуже довго людям утовкмачувати, що канібалізм – це добре, то з часом вони у це віритимуть і зло стане добром. Тому не треба піддаватися на спокуси. Бо вибір є завжди» [3].

Також велику увагу в романі «Крила кольору хмар» відведено образам-символам душ, які може бачити головна героїня, завдяки чому читач отримує інтуїтивну характеристику персонажів, адже душа – це внутрішня сутність людини, за релігійними й міфологічними віруваннями, є безсмертною частиною людини, що становить її сутність і відрізняє людину від тварин, наприклад: «Квіти. Он одна велика найтепліших кольорів дуже схожа на орхідею фаленопсис. Правда, я не люблю орхідей, бо знаю, що попри свою красу, вони – звичайнісінькі паразити, ладні висмоктати всі соки з тропічних дерев...Троянда. Ну, тут і пояснень не треба. Справжнісінька тобі королева. Полум'яна красуня...» [12, с. 97–98] або ж «Змійка...Як на мене, значно більше варто боятися двоногих. Змії хоч сичать, попереджаючи перед тим, як вкусити. І ніколи не нападають просто так. Вони бороняться. А в тому, як стрімко і водночас плавно перелискує жива смужка, є відголосок давньої магії» [12, с. 98].

У романі Дари Корній і Тали Владмирової «Крила кольору хмар» символ душі одночасно пов'язаний як з біблійними міфами, так і з язичницькими: з одного боку, це святе духовне начало, а з іншого, кожна душа має свою форму, свій запах, колір, мають подобу або рослин, або тварин. Варто зазначити, що головна героїня є ще й дзеркалом: «Бо дзеркало – це не лише моя янголина зброя, це й велика відповідальність і тягар... Я відчуваю це, торкнувшись його душі своїм дзеркалом...Дзеркалом, яке вміє бачити людські душі. Душа – це згусток енергії. Кольоровий згусток. Кожна душа має власний колір. Душа – це світло, яке має колір. І світло завжди можна відбити...» [12, с. 139–140]. Також завдяки такому вмінню Аделаїда може захищатися, адже той, хто спрямує на неї свою злу силу, отримує її назад, адже дзеркало відбиває енергію. Важливим є те, що дзеркало є як біблійним, так і язичницьким символом. У християнстві дзеркало є символом немовляти Ісуса – «Дзеркало Бога», а також Божу Матір часто

зображують із дзеркалом, через що називають її «Дзеркалом Праведності». Водночас у різних культурах дзеркало є невідомою частиною язичницьких вірувань: у грецьких міфах лише дзеркало було здатне вбити Медузу Горгону (відбиває силу, як це робить головна героїня роману «Крила кольору хмар»), за індійськими віруваннями, дзеркало відображає істину сутність (за цим принципом Аделаїда бачить душі, відчуває їхній запах). Тож тут також спостерігаємо «нашарування» язичницьких та християнських міфів, завдяки чому з'являється якісно новий, авторський міф. Жанр фентезі дає нове дихання старим легендам та міфам, осучаснює їх. На запитання про улюблене божество в одному з інтерв'ю Дара Корній «не назвала конкретних імен, а процитувала слова із Велесової книги: «Бог єдиний, але він – багатоликий». Хоча додала, що їй дуже подобається жіночий лик творця» [8]. Саме для слов'янського фентезі є показовими елементами чіткої боротьби добра та зла, що завершується перемогою добра, адже зарубіжні автори надають перевагу трагічності, відкритому кінцю, подвійному тлумаченню кінцівок або ж узагалі загибелі головних героїв, яскравими прикладами є трилогія Саллі Грін «Напівлихий», діалогія Лі Бардуго «Шістка воронів» тощо.

*Висновки...* Отже, автори фентезі «не списують» вже давно вигадані історії, а лише запозичують їхні елементи, перероблюють на свій розсуд, завдяки чому виникає зовсім нова історія. В основі сюжету зазвичай є протистояння двох начал: Добра та Зла, а також важливе місце відводиться змалюванню пригод. У слов'янському фентезі також є певний типаж головного героя: людина, життя якої чарівним образом перетинається з магічним, іншим світом, отримує суперздібності, де вона має робити надважкий вибір (боротися зі злом, виконати своє призначення тощо). Варто зазначити, що головний герой фентезійного твору є аналогом головного героя казки: він бореться зі злом (з антигероем), а йому допомагають істоти з міфів та легенд (янгולי, ельфи, гноми, чарівники тощо).

Героями міського фентезі Дари Корній і Тали Владмирової є міфічні персонажі – відьми, а також люди, наділені надприродними силами. Символи у фентезійному романі Дари Корній і Тали Владмирової «Крила кольору хмар» є фундаментами певних міфів, на основі яких автори створили унікальну міфопоетику, а головна героїня Аделаїда є тим центром, який утримує навколо себе всі символи твору й одночасно своїми роздумами тлумачить їх. У романі продовжено тенденцію «жіночої» прози про сильних жінок, де з появою головної героїні пов'язується магічна таємниця, через що дівчина стає джерелом самого поняття «фентезі» у романі.

**Список використаних джерел і літератури:**

1. Бачинська Катерина. Дара Корній: Вітчизняне фентезі видавці не дуже шанують [Електронний ресурс] / Катерина Бачинська // Україна молода. – 18 вересня. – 2015. – № 122. – Режим доступу: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/2709/164/94873/>
2. Бокшань Г. І. Неоміфологізм у художній прозі Галини Пагутяк: – автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.01.01 «Українська література»/ Галина Іванівна Бокшань. – Київський університет імені Бориса Грінченка. – Київ, 2017. – 22 с.
3. Бондар Лілія. Мольфарка слова Дара Корній: «Запоющую очі й бачу інші світи» [Електронний ресурс] / Лілія Бондар // Волинські новини. – 2 квітня 2016. – Режим доступу: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/2709/164/94873/>
4. Валентинов А. Замітки про українську фантастику. [Електронний ресурс] / Андрій Валентинов, Дмитро Громов та Олег Ладиженський. – Режим доступу: [www.info-library.com/ua](http://www.info-library.com/ua)
5. Витоки літератури фентезі. Поезія у контексті метажанру фентезі. Збірник матеріалів наукового семінару Центру з Дослідження Літератури Фентезі при Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України (17 листопада 2016, 21 квітня 2017) / Ред. Рязанцева Т. М., Канчура Є. О. – Київ, 2018. – 97 с.
6. Гурдуз А. І. Міфопоетика «жіночого» містичного любовного роману першого десятиліття ХХІ століття в Україні / А. І. Гурдуз // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Сер.: Філологічні науки. – 2014. – Вип. 4. – С. 61–68.
7. Гурдуз А. Роман Дари Корній «Гонимарник»: місце в мистецькому контексті з погляду традиції й новаторства / А. Гурдуз // Українознавчий альманах / ред. кол. : М. І. Обушний (відп. ред.) та ін. – К.; Мелітополь. – 2012. – Вип. 9. – С. 229–235.
8. Дара Корній: містичні книжки у Луцьку на Хелловін [Електронний ресурс] // Волинські новини. – 1 листопада 2014. – Режим доступу: <https://www.volynnews.com/news/culture/dara-korniy-mistychni-knyzhky-u-lutsku-na-khellovin/>
9. Ковтун Е. Н. Поэтика необычайного: Художественные миры фантастики, волшебной сказки, утопии, притчи и мифа (На материале европейской литературы первой половины ХХ века): монография / Е. Н. Ковтун. – Москва: Изд-во МГУ, 1999. – 308 с.
10. Козій О. Янголи ХХ століття: концепт крил у літературі (на матеріалі творів Г. Уеллса «Дивовижні відвідини», Г. Маркеса «Сто років самотності» та оповідання «Стариган з крилами», оповідання А. Дімарова «Крила» та вірша І. Драча «Крила») / О. Козій // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер. : Філологічні науки. – 2009. – Вип. 85. – С. 211–219. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzs\\_2009\\_85\\_25](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzs_2009_85_25).
11. Корній Дара. Гонимарник: роман/передм. Люко Дашвар ; худож. А. Єрьоміна. – Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2010. – 336 с.: іл.

12. Корній Дара, Владмирова Тала. Крила кольору хмар: роман / Дара Корній, Тала Владмирова; передм. Т. Белімової. – Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2015. – 320 с.

13. Криницька Н. І. Архетипи у фантастичних творах Урсули Ле Гуїн / Н. І. Криницька // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – Харків : ХНУ, 2004. – Випуск 42. – № 632. – С. 368–372. – (Серія «Філологія»).

14. Пташка Катя. Письменниця Дара Корній: українцям варто навчитися любити своє (інтерв'ю) [Електронний ресурс] / Катя Пташка // Український інтерес. – 1 липня 2018. – Режим доступу: <https://uain.press/news/accents/pysmennytsya-dara-kornij-ukrayintsyam-varto-navchytysya-lyubyty-svoye-864875>

15. Олійник С. М. Міфологеми стихій в українському фентезі / С. М. Олійник // Літературознавчі студії : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т філології. – Київ, 2015. – Вип. 43, ч. 2. – С. 105–116.

16. Савицкая Т. Е. Фэнтези: становление глобального жанра / Т. Е. Савицкая // Культура в современном мире. – 2012. – № 2 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: URL: <http://infoculture.rsl.ru/>.

17. Цалапова О. М. Міфопоетика казкового світу раннього українського модернізму (Дніпрова Чайка, Леся Українка, Олександр Олесь, Михайло Коцюбинський) : дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.01.01 / О. М. Цалапова; ДЗ «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка». – Луганськ, 2010. – 210 с.

### References:

1. Bachyns'ka Kateryna. Dara Kornij: Vitchyzniane fentezi vydavtsi ne duzhe shanuiut' [Elektronnyj resurs] / Kateryna Bachyns'ka // Ukraina moloda. – 18 veresnia. – 2015. – № 122. – Rezhym dostupu: <https://vvv.umoloda.kiev.ua/number/2709/164/94873/>

2. Bokshan' H. I. Neomifolohizm u khudozhnij prozi Halyny Pahutiak:–avtoref. dys. ... kand. filol. nauk: 10.01.01 «Ukrains'ka literatura»/ Halyna Ivanivna Bokshan'. – Kyivs'kyj universytet imeni Borysa Hrinchenka. – Kyiv, 2017. – 22 s.

3. Bondar Liliia. Mol'farka slova Dara Kornij: «Zapoiuschuiu ochi j bachu inshi svity» [Elektronnyj resurs] / Liliia Bondar // Volyns'ki novyny. – 2 kvitnia 2016. – Rezhym dostupu: <https://vvv.umoloda.kiev.ua/number/2709/164/94873/>

4. Valentynov A. Zमितky pro ukrains'ku fantastyku. [Elektronnyj resurs] / Andriy Valentynov, Dmytro Hromov ta Oleh Ladyzhens'kyj. – Rezhym dostupu: [vvv.info-library.tsom.ua](http://vvv.info-library.tsom.ua)

5. Vytoky literatury fentezi. Poeziia u konteksti metazhanru fentezi. Zbirnyk materialiv naukovooho seminaru Tsentru z Doslidzhennia Literatury Fentezi pry Instytuti literatury im. T. H. Shevchenka NAN Ukrainy (17 lystopada 2016, 21 kvitnia 2017) / Red. Riazantseva T. M., Kanchura Ye. O. – Kyiv, 2018. – 97 s.

6. Hurduz A. I. Mifopoetyka «zhinochoho» mistychnoho liubovnoho romanu pershooho desiatylittia KhKhI stolittia v Ukraini / A. I. Hurduz // Naukovyj visnyk Mykolaiivs'koho derzhavnoho universytetu imeni V. O. Sukhomlyns'koho. Ser.: Filolohichni nauky. – 2014. – Vyp. 4. – S. 61–68.

7. Hurduz A. Roman Dary Kornij «Honykhmarnyk»: mistse v mystets'komu konteksti z pohliadu tradytsii j novatorstva / A. Hurduz // Ukrainoznavchij al'manakh / red. kol. : M. I. Obushnyj (vidp. red.) ta in. – K.; Melitopol'. – 2012. – Vyp. 9. – S. 229–235.

8. Dara Kornij: mistychni knyzhky u Luts'ku na Khellovin [Elektronnyj resurs] // Volynski novyny. – 1 lystopada 2014. – Rezhym dostupu: <https://vzv.volynnevs.tsom/news/tsulture/dara-kornij-mistychni-knyzhky-u-lutsku-na-khellovin/>

9. Kovtun E. N. Poetyka neobychajnoho: Khudozhestvennye myry fantastyky, volshebnoj skazky, utopyy, prytychy y myfa (Na materyale evropejskoj lyteratury pervoj polovyny KhKh veka): monohrafyia / E. N. Kovtun. – Moskva: Yzd-vo MHU, 1999. – 308 s.

10. Kozij O. Yanholy KhKh stolittia: kontsept kryl u literaturi (na materialy tvoriv H. Uellsa «Dyvovyzhni vidvidyny», H. Markesa «Sto rokiv samotnosti» ta opovidannia «Staryhan z krylamy», opovidannia A. Dimarova «Kryla» ta virsha I. Dracha «Kryla») / O. Kozij // Naukovi zapysky [Kirovohrads'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka]. Ser. : Filolohichni nauky. – 2009. – Vyp. 85. – S. 211–219. – Rezhym dostupu: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzs\\_2009\\_85\\_25](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzs_2009_85_25).

11. Kornij Dara. Honykhmarnyk: roman/peredm. Liuko Dashvar ; khudozh. A. Yer'omina. – Kharkiv : Knyzhkovyj Klub «Klub Simejnogo Dozvillia», 2010. – 336 s.: il.

12. Kornij Dara, Vladmyrova Tala. Kryla kol'oru khmar: roman /Dara Kornij, Tala Vladmyrova; peredm. T. Belimovoi. – Kharkiv: Knyzhkovyj Klub «Klub Simejnogo Dozvillia», 2015. – 320 s.

13. Krynyts'ka N. I. Arkhetypy u fantastychnykh tvorakh Ursuly Le Huin / N. I. Krynyts'ka // Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu imeni V. N. Karazina. – Kharkiv : KhNU, 2004. – Vypusk 42. – № 632. – S. 368–372. – (Seria «Filolohii»).

14. Ptashka Katia. Pys'mennytsia Dara Kornij: ukraintsiam varto navchytysia liubyty svoie (interv'iu) [Elektronnyj resurs] / Katia Ptashka // Ukrain's'kyj interes. – 1 lypnia 2018. – Rezhym dostupu: <https://uain.press/news/atstsents/pysmennytsia-dara-kornij-ukrayintsiam-vartonavchytysia-liubyty-svoie-864875>

15. Olijnyk S. M. Mifolohemy stykhij v ukrains'komu fentezi / S. M. Olijnyk // Literaturoznavchi studii : zb. nauk. pr. / Kyiv. nats. un-t im. T. Shevchenka, In-t filolohii. – Kyiv, 2015. – Vyp. 43, ch. 2. – S. 105–116.

16. Savytskaia T. E. Fentezy: stanovlenye hlobal'noho zhanra / T.E. Savytskaia // Kul'tura v sovremennom myre. – 2012. – № 2 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupa: URL: <http://infotsulture.rsl.ru/>.

17. Tsalapova O. M. Mifopoetyka kazkovoho svitu rann'oho ukrains'koho modernizmu (Dniprova Chajka, Lesia Ukrainka, Oleksandr Oles', Mykhajlo Kotsiubyn's'kyj) : dys. ... kand. filol. nauk: spets. 10.01.01 / O. M. Tsalapova; DZ «Luhans'k. nats. un-t im. Tarasa Shevchenka». – Luhans'k, 2010. – 210 s.

*Summary*

*Olena Sazonova, Anastasiia Primochenko*

***The Peculiarities of the Mifopoietics of Slovenian Fantasy in the Author's Interpretation of Dara Korniy and Tala Vladmirova***

*The peculiarities of the manifestation of the author's mythology of Dara Korniy and Tala Vladmirova in the work in «Krila koloru khmar» are considered taking into account the Slavic national tradition and foreign experience of the literary genre of fantasy. It has been revealed how the fantasy text canons and structural elements of ancient Ukrainian mythology and folklore, as woven into the artistic space of fantasy mythological representations archetype images, symbols, plots. The main problems of the work has been studied. The images of the main characters were studied and the search of their primary image was carried out in Ukrainian mythology, the functions of acting persons are distinguished.*

**Key words:** *fantasy, Slavic national tradition, mifopoietics, symbols.*

Дата надходження статті: «12» лютого 2019 р.

Дата прийняття до друку: «01» березня 2019 р.

УДК 821.161.2-31.09»19»Гуменна:398:22

DOI: 10.31475/fil.dys.2019.09.16

**ОКСАНА ТИХОВСЬКА,**

*кандидат філологічних наук, доцент*

*(м. Ужгород)*

**Образ мавки в українській міфології та повісті Докії Гуменної  
«Небесний змій»**

*У статті розглянуто специфіку образу мавки в українській міфології та в повісті Д. Гуменної «Небесний змій». На основі праць Ф.Потушняка, В.Шухевича, В.Гнатюка та інших дослідників з'ясовано, що мавка сприймалася нашими предками і як богиня рослинності, і як богиня смерті. Мавка в українській міфології постає уособленням демонічної фемінності (негативної Аніми), котра зводить зі світу чоловіків, наславши на них блуд (дезорієнтацію на місцевості) або зваблює й лоскоче до смерті. Семантично близьким до образу мавки на Закарпатті є мана та повітруля, на Гуцульщині – лісниця, образи всіх цих персонажів амбівалентні й мають архетипну природу. Ці міфологічні персонажі увібрали в себе страх людини перед смертю та перед темною стороною власної особистості. З психологічної точки зору, в образі мавки-мани об'єктивувався страх чоловіків перед можливістю бути захопленими*